

खण्ड:-क अपठित-अवबोधनम्

1. (अ) एकपदेन उत्तरत-
 - (i) वृक्षाः
 - (ii) वैदिककाले/प्राचीनकाले
 - (iii) प्राकृतिक- पर्यावरणस्य/ पर्यावरणस्य
- (ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत -
 - (i) 'प्लास्टिक' इति रसायनेन.... हानिकराणि ।
 - (ii)पृथिव्यां जीवनमेव असम्भवं भविष्यति।
 - (iii)पर्यावरणप्रदूषकं धूमं क्षिपतां..... अस्ति।
- (स) 'पर्यावरणप्रदूषणम्'
 - (द) यथानिर्देशम् उत्तरत-
 - (ii) (d) अनुभवन्ति
 - (iii) (b) आविष्काराः
 - (iii) (d) पोषकः
 - (iii) (a) वयम्

खण्ड:-ख रचनात्मक-कार्यम्

2. (i) शिमलातः
 - (ii) मातृचरणाः
 - (iii) वार्षिकी
 - (iv) समुचितम्
 - (V) समयः
 - (vi) स्वास्थ्यम्
 - (vii) ज्वरेण
 - (viii) चिन्ता
 - (ix) गृहम्
 - (x) नमः
3. स्वयं करे
 4. (i) ह्यः त्वं कुत्र अगच्छः।/गतवान् आसीत्।/गतवती आसीत्।/ ह्यः यूयं कुत्र अगच्छत।
 - (ii) गृहात् बहिः मा क्रीड/खेल/ क्रीडत/खेलत।
 - (iii) भारतं ऋषीणां भूमिः / धरा अस्ति /वर्तते / विद्यते।
 - (iv) अस्माकं जीवनम् अनुशासितं भवेत्/ स्यात्/ भवितव्यम्।
 - (v) अहं स्व/मम/मदीये जन्मदिवसे देवालयं / मन्दिर गमिष्यामि।
 - (vi) वयं उद्याने/वाटिकायां/उपवने क्रीडामः/खेलामः।
 - (vii) बालकः मित्रैः/सह/साकं/सार्धं/समं पठति।

खण्ड:-ग अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्

5. (i) इतः+ततः
 - (ii) प्रकृतिरेव
 - (iii) उदीरितोऽर्थः
 - (iv) अचिरात् +एव
 - (v) अस्मान्नगरात्
6. (i) (b) भारस्य वेदनया

- (ii) (d) लता: च तरवः च गुल्माः च
(iii) (a) उपरामम्
(iv) (b) पिककाकयोः
(v) (d) विमूढाः धीः यस्य सः

7. (i) (b) भग+मतुप्
(ii) (b) महत्त्वम्
(iii) (d) नामधेय+टाप्
(iv) (a) नैतिकम्
(v) (c) शेष+तल्

8. (i) (c) गीयन्ते
(ii) (b) नृत्यतः
(iii) (c) मया
(iv) (a) गुरुम्

9. (i) सार्ध-अष्ट
(ii) पादोन-नव
(iii) सार्ध-नव
(iv) दश
(v) सपाद-एकादश

10. (i) बृथा/अपि
(ii) तदा
(iii) अपि
(iv) इतस्ततः/अपि

11. (i) (c) पवनः
(ii) (a) खादामि
(iii) (d) मोहनस्य
(iv) (a) गमिष्यति/ (d) आगमिष्यति

खण्ड:-घ
पठित-अवबोधनम्

12. (i) एकपदेन उत्तरत -
(क) निर्धनः /कश्चन
(ख) छात्रावासे
(ग) निर्धनजनाय/ जनकाय/ पित्रे/ तस्मै
(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरत -
(क)तनूजस्य रुग्णतामाकर्ण्य
(ख) ...निशान्धकारे प्रसृते विजने... शुभावहा
(ग) ...महाविद्यालये प्रवेशं...
(iii) निर्देशानुसारम् उत्तरत -
(क) सः/पिता
(ख) गृही
(ग) तनूजस्य/ तनयस्य

13. (i) एकपदेन उत्तरत -
(क) निर्मलम्
(ख) धरातलम्
(ग) वायुमण्डलम्
(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरत -
(क) ... बहिरन्तर्जगति तु बहु शुद्धीकरणं...।
(ख) ...कुसितवस्तुमिश्रितं...। (ग) ...जगति.../बहिरन्तर्जगति।

(iii) भाषिकाकार्यम् -

(क) भृशम्

(ख) बहिः / बहिर्

(ग) निर्मलम्

14. (i) एकपदेन उत्तरत -

(क) व्याघ्रचित्रकौ।

(ख) सिंहः

(ग) वनराजपदाय

(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(क) ...भक्षकं रक्षकपदयोग्यं न मन्यन्ते

...कोऽपि पक्षी एव राजेति... (ग) ...कश्चित् खगः ...भविष्यति

(iii) भाषिकाकार्यम् -

(क) व्याघ्रचित्रकौ

(ख) सर्वे

(ग) विवादम्

15. (i) केषाम्

(ii) केभ्यः / केभ्यो

(iii) कस्यै / कस्मै

(iv) कः

(v) केन / कथम्

16. (i) मृगैः

(ii) तुरगाः

(iii) अनुव्रजन्ति/ सङ्गम्

(iv) सख्यम्

अथवा

(i) प्रथमः

(ii) विद्वांसः

(iii) सदाचारस्य

(iv) विशेषतया

17. (i) अस्ति ___ ग्रामः।

(ii) तत्र ___ स्म।

(iii) तस्य ___ आसीत्।

(iv) सा ___ चलिता।

(v) मार्गे ___ ददर्श।

(vi) सा ___ कृतवती।

(vii) व्याघ्रः ___ अधावत्।

(vii) बुद्धिमती ___ मुक्ताऽभवत्।

18. (i) (c) वृषभः

(ii) (d) इन्द्रः

(iii) (c) रिपुः

(iv) (a) तरुः